

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 6 § 1 mom. lagen om ombildande av Bilregistercentralen till ett aktiebolag samt om vissa uppgifter för detta bolag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om ombildande av Bilregistercentralen till ett aktiebolag samt om vissa uppgifter för detta bolag ändras så, att det bolag som bildats för att fortsätta Bilregistercentralens verksamhet ända till utgången av juni 1998 skall fortsätta att ta emot förarexamina och prov som hänför sig till utbildning för tillstånd att transportera farliga ämnen samt sköta

uppgifter som gäller tillsynen över förarutbildningen. Efter denna tidpunkt skall uppgifterna överföras på fordonsförvaltningscentralen, som skall sköta uppgifterna med hjälp av ett nätverk av filialer som skall byggas ut, till en del stödande sig på vägverkets nätverk.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1997.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Enligt 6 § 1 mom. lagen om ombildande av Bilregistercentralen till ett aktiebolag samt om vissa uppgifter för detta bolag skall det bolag som bildats för att fortsätta Bilregistercentralens verksamhet till utgången av 1996 sköta uppgifter som hänför sig till förarexamina, körkort och förarundervisning samt certifikat som berättigar till transport av farliga ämnen, körtillståndsprov och utbildning för körtillstånd. I praktiken tar bolaget emot förarexamina och körtillståndsprov för transport av farliga ämnen samt sköter på uppdrag av fordonsförvaltningscentralen tillsynen över bilskolor.

I samband med bolagiseringen av Bilregistercentralen betraktades de uppgifter som hänför sig till förarexamina som uppgifter av myndighetskaraktär, men de överfördes inte vid sidan av registreringsuppgifterna på fordonsförvaltningscentralen, eftersom ett tillräckligt heltäckande servicenät sänkades. Skötseln av uppgifterna ordnades därför temporärt så att det bolag som bildades för att fortsätta Bilregistercentralens verksamhet ålades att sköta dem, till dess att de perma-

nenta arrangemangen kring frågorna och de egenskaper som krävs av mottagaren av examina utretts.

Utgående från den utredning som gjorts i frågan föreslås att de uppgifter som hänför sig till mottagandet av förarexamina och tillsynen över förarutbildningen samt de körtillstånd som krävs för transport av farliga ämnen i fortsättningen skall skötas av fordonsförvaltningscentralen. För att ha tid att bygga upp ett nät av filialer som erbjuder nuvarande servicenivå vid fordonsförvaltningscentralen föreslås att det nuvarande arrangemanget skall fortsätta på så sätt att det bolag som bildats för att fortsätta Bilregistercentralens verksamhet ansvarar för dessa uppgifter till utgången av juni 1998.

Förarexamen och körtillståndsprovet för transport av farliga ämnen reglerar trafiksäkerhetsnivån, som myndigheterna har ansvar för. Allmänt intresse och trafiksäkerheten kräver att dessa funktioner uppfyller de kvalitetskrav som ställs på dem. Av den efterfrågan på service som beror på lagbundenheten samt av att det beslut som fattas i frågan har karaktären av ett förvaltningsbeslut följer att skötseln av uppgifterna inbegriper

utövande av offentlig makt. Uppgiften kan lämpligen skötas som myndighetsuppgift inom myndighetsorganisationen, eftersom skötseln av uppgifter av offentlig karaktär utanför det egentliga myndighetsmaskineriet har betraktats som ett undantagsarrangemang i statsförfattningshänseende.

För att garantera funktionernas tillförlitlighet, kvalitet och riksomfattande enhetlighet samt för att trygga rättssäkerheten för dem som skall prövas bör en enda organisation sköta uppgiften så att den omfattar hela riket.

Trafikministeriet ansvarar för trafiksäkerhetsarbetet och koordinerar detta arbete. Uppgifterna i fråga hör till de viktigaste trafiksäkerhetsuppgifterna inom trafikministeriets förvaltningsområde och de har nära anknytning till andra uppgifter inom samma förvaltningsområde. Inom trafikministeriets förvaltningsområde lämpar sig uppgifterna för fordonsförvaltningscentralen, eftersom den redan nu har hand om uppgifter som hänför sig till förarutbildning, förarexamina och kör tillstånd som krävs för transporter av farliga ämnen. Uppgiften lämpar sig på ett naturligt sätt för fordonsförvaltningscentralen också av den orsaken att även andra myndighetsuppgifter som ankom på Bilregistercentralen överfördes på fordonsförvaltningscentralen. Verksamhetsmiljön erbjuder utgående från nuvarande utgångspunkter goda förutsättningar för en vidareutveckling av verksamheten och förenar fordonsförvaltningscentralens nuvarande uppgifter som gäller rådgivning och utveckling med mottagandet av examina. Dessutom svarar fordonsförvaltningscentralen redan nu för tillsynen över bilskolorna.

2. Propositionens verkningar

En fortsättning på det temporära arrangemanget till utgången av juni 1998 skulle inte i detta skede innebära några ändringar i nuvarande praxis. Då verksamheten överförs på fordonsförvaltningscentralen skulle ett uppbyggande av ett filialnät som motsvarar i dess utsträckning nuvarande mottagningsnät bibehålla servicenivån oförändrad när det gäller tillgången på service. Om uppgiften sköts som myndighetsverksamhet skulle detta utan några särskilda åtgärder garantera att principerna gällande förvaltningsförfarandet och de universalförvaltningsrättsliga principerna följs samt att prisnivån förblir enhet-

lig och rimlig.

En överföring av verksamheten på fordonsförvaltningscentralen och statsförvaltningen förutsätter att ställningen för den personal som arbetar i mottagningsuppgifter ordnas. Också ny personal bör utbildas för uppgiften, vilket en fortsättning av det temporära arrangemanget ger tid till.

Då uppgiften överförs på fordonsförvaltningscentralen skall de kostnader som föranleds av verksamheten också i fortsättningen täckas med avgifter vilka fastställs enligt lagen om grunderna för avgifter till staten. De kostnader som föranleds av verksamheten utgörs av direkta och indirekta lönekostnader på mottagningsplatserna, hyror för lokalerna och merkostnader för upprätthållande och utvecklande av nätet. Verksamhetskostnaderna för år 1996 beräknas uppgå till knapp 30 milj.mk. I vilken mån kunde man inom föreslagen verksamhet stödja sig till vägverkets kraftresurser d.v.s. utrymmen, datanät samt personalresurser är under utredning på uppdrag av trafikministeriet.

3. Beredningen av propositionen

Hur de uppgifter som hänför sig till förarexamina, tillsynen över förarutbildningen och kör tillstånd som krävs för transport av farliga ämnen skall skötas har utretts av en arbetsgrupp vid trafikministeriet. Representerade i arbetsgruppen var, vid sidan av trafikministeriet och fordonsförvaltningscentralen, inrikesministeriet, utbildningsstyrelsen, Trafikskyddet, Bilregistercentralen, senare Finlands Bilbesiktning Ab, och de anställda vid besiktningsväsendet. Arbetsgruppen, som överlämnade sitt betänkande våren 1996 (Betänkanden och publikationer vid trafikministeriet B:15/96) föreslog att uppgifterna överförs på fordonsförvaltningscentralen. Arbetsgruppens betänkande innehöll tre avvikande åsikter.

Arbetsgruppen definierade de krav som bör ställas på ordnandet av förarexamina och kör tillståndsprov samt på den organisation och den personal som sköter dessa. Arbetsgruppen ansåg att funktionerna bör ordnas på ett riksomfattande plan och skötas av en enda organisation för att servicens tillförlitlighet och samma kvalitetsnivå skall tryggas på olika håll i landet oberoende av examensmottagaren, orten och övriga omständigheter och för att tillgången på service inom ett rimligt avstånd och med en skälig väntetid

till alla delar skall säkras. Den organisation som tillhandahåller servicen skall vara tillförlitlig och ha förutsättningar att utveckla verksamheten. Med hänsyn till kvalitetsnivån i fråga om examen och rättsskyddet för dem som provas ansåg arbetsgruppen att det inte var lämpligt att konkurrensutsätta verksamheten.

Arbetsgruppen kartlade olika alternativ till hur uppgifterna kunde skötas, men med beaktande av verksamhetens särdrag och de krav som bör ställas på verksamheten granskade arbetsgruppen närmare skötseln av uppgifterna såsom myndighetsuppgifter inom myndighetsorganisationen eller utanför denna vid en organisation med riksomfattande koncession. Arbetsgruppen såg inte något juridiskt hinder för att uppgifterna sköts utanför myndighetsorganisationen, men man ansåg att funktionernas karaktär alltid förutsatte en viss normering, ledning och övervakning t.ex. i form av en lag om koncessioner. Ett hinder för att stanna för alternativet med koncessioner var enligt arbetsgruppen att det inte verkade finnas någon för uppgiften lämplig organisation utanför statsförvaltningen som kunde sköta uppgiften på ett riksomfattande plan. Det ansågs, på grund av verksamhetens myndighetskaraktär, inte vara naturligt att gå in för en permanent lösning med en organisation i aktiebolagsform som arbetar i ett konkurrensläge. Arbetsgruppen granskade också möjligheten att förena uppgifterna med de uppgifter som hör till Trafikskyddet, som har formen av en organisation, men arbetsgruppen ansåg att detta förutsatte en mera allmän granskning och omvärdering av Trafikskyddets ställning och uppgifter. Då arbetsgruppen utredde andra förvaltningsområdets lämplighet för uppgiften ansåg den att också polisen, speciellt med tanke på dess heltäckande områdes- och distriktsorganisation, har förutsättningar att sköta uppgiften, medan utbildningsförvaltningens resurser att sköta uppgiften inte ansågs tillräckliga.

I det övriga Europa har uppgifterna i avslutning till förarexamina i allmänhet skötts

på så sätt att statsmakten eller en riksomfattande organisation bär ansvaret. Bl.a. i de övriga nordiska länderna, Frankrike och Storbritannien har en myndighet ansvar för uppgiften. Gemensamt för verksamheten i de västeuropeiska staterna är att uppgifterna i regel sköts vid det ministerium som ansvarar för trafiksäkerhetsfrågor. I Sverige har man haft planer på att ordna förarexamina och enligt de senaste förslagen skall Vägverket, som har centraliserat ansvar för uppgifter som rör trafik och trafiksäkerhet, ta hand om uppgiften.

Arbetsgruppen hörde redan under arbetets gång sakkunniga på området. Dessutom inbegärde man utlåtanden om arbetsgruppens betänkande hos de viktigaste myndigheterna, organisationerna och sammanslutningarna som deltar i trafiksäkerhetsarbetet. Arbetsgruppens modell för att sköta uppgiften som myndighetsverksamhet fick i oförändrad form understöd. Finansministeriet motsatte sig en ny områdesorganisation och justitieministeriet förutsatte att det nuvarande temporära arrangemanget blir så kortvarigt som möjligt. Ingen av remissinstanserna föreslog att verksamheten skall konkurrensutställas. Också andra alternativ som förts fram för skötseln av uppgiften fick understöd i några utlåtanden.

4. Ikraftträdande

Enligt gällande stadganden skall det bolag som bildats för att fortsätta Bilregistercentralens verksamhet sköta uppgifter som hänför sig till mottagandet av förarexamina och körprov för tillstånd att transportera farliga ämnen till utgången av 1996. För att verksamheten skall fortsätta efter denna tidpunkt krävs att tidsfristen förlängs till dess att fordonförvaltningscentralen kan överta uppgiften. Lagen bör därför träda i kraft senast den 1 januari 1997.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 6 § 1 mom. lagen om ombildande av Bilregistercentralen till ett aktiebolag samt om vissa uppgifter för detta bolag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 6 § 1 mom. lagen den 18 december 1995 om ombildande av Bilregistercentralen till ett aktiebolag samt om vissa uppgifter för detta bolag (1591/95) som följer:

6 §

Bolaget skall till utgången av juni 1998 enligt vad som därom stadgas eller bestäms särskilt

1) sköta uppgifter som hänför sig till förarexamina, körkort och förarundervisning, samt

2) sköta uppgifter som hänför sig till certifikat som berättigar till transport av farliga ämnen, till körtillståndsprov och till utbildning för körtillstånd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Helsingfors den 25 oktober 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Trafikminister *Tuula Linnainmaa*

Lag

om ändring av 6 § 1 mom. lagen om ombildande av Bilregistercentralen till ett aktiebolag samt om vissa uppgifter för detta bolag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 6 § 1 mom. lagen den 18 december 1995 om ombildande av Bilregistercentralen till ett aktiebolag samt om vissa uppgifter för detta bolag (1591/95) som följer:

Gällande lydelse

6 §

Bolaget skall till utgången av år 1996 enligt vad som därom stadgas eller bestäms särskilt

1) sköta uppgifter som hänför sig till förarexamina, körkort och förarundervisning, samt

2) sköta uppgifter som hänför sig till certifikat som berättigar till transport av farliga ämnen, till körtillståndsprov och till utbildning för körtillstånd.

Föreslagen lydelse

6 §

Bolaget skall till utgången av juni 1998 enligt vad som därom stadgas eller bestäms särskilt

1) sköta uppgifter som hänför sig till förarexamina, körkort och förarundervisning, samt

2) sköta uppgifter som hänför sig till certifikat som berättigar till transport av farliga ämnen, till körtillståndsprov och till utbildning för körtillstånd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

